

41. *Rubia tinctorum* L.

Prva potrditev (nesamoniklega) pojavljanja v Sloveniji v 20. stoletju.
First confirmation of (synanthropic) occurrence in Slovenia in the 20th century.

0447/3 Slovenija, Istra: Piran, in incultis herbosis prope templum Sancti Georgii. 15 m s. m.
Solo flyscheo. 28. 6. 1995. Leg. et det. T. WRABER, LJU 127608.

Barvilni brošč je verjetno samonikel v vzhodnem Sredozemlju, a so ga zelo razširili zaradi rabe, po kateri so iz njegovih korenin pripravljali rdeče barvilo. To naravno barvilo so pozneje povsem izrinila sintetska barvila, kot posledica broščevega gojenja pa so ostala drugotna nahajališča, na katerih se je rastlina, npr. v Južni in Srednji Evropi, naturalizirala.

Podatki o gojenju barvilnega brošča na Slovenskem so skromni (VALENCIČ 1970: 259-260, 263), s čimer se ujema vednost o njegovem pojavljanju v slovenski flori. Edino konkretno nahajališče na ozemlju Slovenije je prispeval POSPICHAL (1899: 711), ki barvilni brošč navaja »v živih mejah pri Gabrovici blizu Ospa«. Drugih podatkov o pojavljanju v Sloveniji ni, a tudi navedek iz Gabrovice utegne imeti samo še zgodovinsko vrednost. Edino zanesljivo nahajališče, potrjeno tudi v letu 1997, je v Piranu, kjer barvilni brošč raste zahodno od cerkve sv. Jurija, med raznimi zelišči, ki so se naselila okrog žične ograje ob poti, ki se nad prepadnim odlomom proti morju spušča od cerkve na Prešernovo nabrežje. Barvno sliko barvilnega brošča s tega nahajališča je objavil T. WRABER (1997:379).

Literatura:

- POSPICHAL, E., 1899: Flora des Oesterreichischen Küstenlandes 2(2).
VALENCIČ, V., 1970: Kulturne rastline. V P. BLAZNIK & al. (uredn.): Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog I: Agrarno gospodarstvo, 251-272.
WRABER, T., 1997: Latinska imena v naravoslovju (17). Seznam rodovnih imen (*Radiola - Scirpus*). Proteus 59: 378-381.

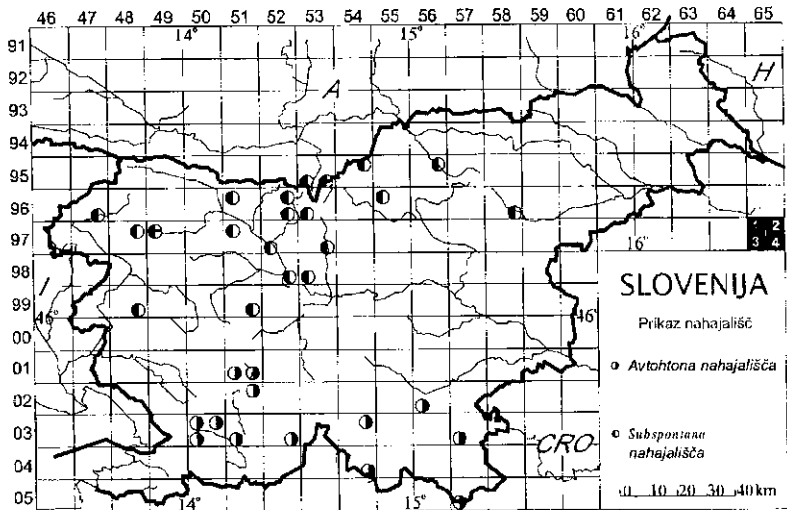
TONE WRABER

42. *Telekia speciosa* (Schreber) Baumg.

Nova nahajališča v Sloveniji.
New localities in Slovenia.

- 9553/3 (UTM VM64) Slovenija, Gorenjska: Zgornje Jezersko, ob potoku. 890 m n. m. 5. 8. 1995. Leg & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
9553/4 (UTM VM74) Slovenija, Karavanke: Olševa, ob cesti. 1100 m n. m. 28. 7. 1994. Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
9554/2 (UTM VM84) Slovenija, Koroška: dolina Meže v bližini odcepa ceste za Toplo, ob potoku. 700 m n. m. 29. 7. 1994. Leg. & det. N. PRAPROTNIK & N. JOGAN (LJM).
9651/1 (UTM VM33) Slovenija, Gorenjska: Rodine, ob cesti. 550 m n. m. 2. 8. 1994. Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).

- 9652/2 (UTM VM53) Slovenija, Gorenjska, dolina Reke pod Storžičem, ob cesti. 800 m n. m.
5. 8. 1995. Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
- 9652/4 (UTM VM63) Slovenija, Gorenjska: Spodnja Kokra, ob potoku. 500 m n. m.
5. 8. 1995. Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
- 9655/1 (UTM VM83) Slovenija, Štajerska: Ljubenske Rastke, ob cesti. 600 m n. m.
28. 7. 1994. Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
- 9752/3 (UTM VM42) Slovenija, Gorenjska: Kranj, ob železnici. 350 m n. m. 12. 9. 1996.
Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
- 9753/4 (UTM VM62) Slovenija, Gorenjska, pri Kamniku: Kočiše, ob cesti. 400 m n. m.
23. 8. 1996. Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
- 9753/4 (UTM VM62) Slovenija, Gorenjska, Kamnik: Mali grad, 400 m n. m. 31. 10. 1995.
Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).
- 9951/4 (UTM VL49) Slovenija, Vrhnika: pri Močilniku, ob cesti. 300 m n. m. 31. 7. 1996.
Leg. & det. N. PRAPROTNIK (LJM).

Sl. 1: Razširjenost vrste *Telekia speciosa* (Schreber) Baumg. v Sloveniji
Fig. 1: Distribution of *Telekia speciosa* (Schreber) Baumg. in Slovenia

Prvi podatek o uspevanju vrste *Telekia speciosa* na ozemlju Slovenije navaja FLEISCHMANN (1843: 45) za Dolenjsko med Krupo in Črnomljem. V zadnjih stotih letih se je vedenje o razširjenosti ognjice povečevalo (MARCHESETTI, 1896-97: 280; POSPICAL, 1898: 851; PAULIN, 1905: 336-337; HAYEK, 1913: 512; MAYER, 1951: 65-66; PETKOVŠEK, 1952: 32-33; ZIRNICH ap. COHRS, 1953-54: 130, 131; T. WRABER, 1960: 35; 1964: 101; MELZER, 1965: 181-182; PREKORŠEK, STRGAR in M. WRABER in T. WRABER, 1967: 115; HEGI, 1979: 204-205).

V herbariju LJU so naslednje pole z avtohtonih nahajališč: A. PAULIN (FEC, Kuželj - Kolpa), R. JUSTIN (dolina Padeža pri Suhorju), R. JUSTIN (ob potoku Klivnik blizu Harij), R. JUSTIN (dolina Brsnice pri vasi Odolina blizu Materije), E. MAYER (Snežnik), A. BUD-

NAR (Snežnik), A. PODOBNIK (ob Kolpi pri vasi Damelj), E. MAYER (Grda Draga - Snežnik), M. WRABER (GRČARICE).

V herbariju LJU so naslednje pole s subsponsanih nahajališč: R. JUSTIN (pod Šmarno goro), A. MARTINČIČ (Trnovski gozd, Lokve), E. MAYER (Savica), M. WRABER (Golobar), T. WRABER (Savica).

Vrsta *Telekia speciosa* je avtohtona v južnih in vzhodnih Karpatih, na Balkanskem polotoku, v Mali Aziji in na Kavkazu. Na zahod sega do Slovenije, kjer je avtohtona v dinarskem, predinarskem in submediteranskem območju, v alpskem in predalpskem območju pa je subsponsana. Na območje Savice so semena verjetno zanesli v času 1. svetovne vojne Avstrijci s senom (WRABER, 1960, 1964), podobno se je verjetno zgodilo tudi v Trnovskem gozdu (WRABER, 1964, MIKULETIČ, 1969) in na Golobarju (WRABER, 1967). Imeli so vojaška skladišča, seno za konje so vozili s Hrvaške in Madžarske in prav verjetno je, da so tako k nam prišla semena ognjice. Drugje so jo verjetno sadili kot okrasno rastlino in se je razširila iz vrtov.

Literatura:

- COHRS, A., 1953-54: Beiträge zur Flora des nordadriatischen Küstenlandes. Fedd. Rep. spec. nov. 56/1-2: 130-131.
- FLEISCHMANN, A., 1843: Übersicht der Flora Krain's. Annalen der k. k. Landwirthschaft-Gesellschaft in Krain 6: 45.
- HAYEK, A., 1911-14: Flora von Steiermark. 2(1): 512.
- HEGI, G., 1979: Illustrierte Flora von Mitteleuropa. *Compositae*. 6/3, 2. Izdaja. Str. 204-205.
- MARCHESETTI, C., 1896-97: Flora di Trieste e de' suoi dintorni. Str. 280.
- MAYER, E., 1951: Kritični prispevki k flori slovenskega ozemlja. Razprave 1. SAZU. Razr. prir. in med. vede. Str. 65-66.
- MELZER, H., 1965: Neues und Kritisches zur Flora von Kärnten. Carinthia 2. 155 (75): 172-189.
- MIKULETIČ, V., 1969: Opazujmo naravo! Planinski vestnik 69:512-513.
- PAULIN, A., 1905: Schedae ad Floram exsiccata Carniolicam IV. Centuria VII. et VIII. Str. 336-337.
- PETKOVŠEK, V., 1952: Nekateri nove ali redke vrste rastlin na Slovenskem. Biološki vestnik 1: 32-33.
- POSPICHAL, E., 1898: Flora des Oesterreichischen Küstenlandes. Str. 851.
- WRABER, T., 1960: Prispevki k poznavanju slovenske flore. Biološki vestnik 7: 35.
- WRABER, T., 1964: Floristične novosti iz Julijskih Alp. Biološki vestnik 12: 101.
- WRABER, T., 1967: Floristika v Sloveniji v letu 1967. Biološki vestnik 15: 115

Nada PRAPROTNIK